

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Høringssvar - Forslag til forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra utlandet med hjemmel i barnehageloven

Utdanningsforbundet viser til høringsnotat 17. desember 2007 om forslag til forskrift for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra utlandet med hjemmel i barnehageloven § 17 fjerde ledd og § 18 fjerde ledd, og takker for muligheten til å komme med innspill.

Vi ber om at dette høringssvaret sees i sammenheng med vårt svar på høring om forslag til endringer i forskrift til opplæringsloven, da Utdanningsforbundet ønsker en mest mulig enhetlig behandling av godkjenning av utenlandske arbeidssøkeres yrkeskvalifikasjoner på utdanningsområdet.

Godkjenningsmyndighet og klageinstans

Vi er svært positive til at Utdanningsdirektoratet skal være godkjenningsmyndighet. Det er viktig å ha en sentral godkjenningsinstans slik at utenlandske arbeidstakeres yrkeskvalifikasjoner blir vurdert på likt og objektivt grunnlag. Mange arbeidsgivere mangler den kompetansen som trengs for slik godkjenning, og i en tid med stor førskolelærermangel vil det være en kvalitetssikring at den enkelte arbeidstakers yrkeskvalifikasjoner er godkjent av offentlige myndigheter.

Utdanningsforbundet er også fornøyd med at Kunnskapsdepartementet ønsker at kravene som stilles til førskolelærere og lærere skal sees i sammenheng. Derfor mener vi at klageinstansen arbeidssøker skal henvende seg til angående godkjenningsmyndighetens vedtak, må være lik for lærere og førskolelærere. I forslag til endringer i forskrift til opplæringsloven fremlegges en særskilt klagenemnd, mens klageinstansen i forslag til forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner med hjemmel i barnehagelovens § 17 fjerde ledd og § 18 fjerde ledd foreslås å være departementet.

Utdanningsforbundet mener det beste, også for arbeidssøkere til barnehagen, er en særskilt klagenemnd oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

Krav om kunnskaper, dyktighet og innsikt i norsk språk og i norske samfunnsforhold og barnehageforhold

Siden dette er en ny forskrift til barnehageloven, mener Utdanningsforbundet det er viktig å se på tilsvarende forskrift i opplæringsloven.

I høringsbrevet som følger forslag til endringer i forskrift til opplæringsloven bes høringsinstansene spesielt om å ”uttale seg om Utdanningsdirektoratet i forbindelse med behandling av godkjenningssaker også bør vurdere språkferdigheter i norsk hos søkere som ikke er norsktalende”. I høringen som omhandler forskrift til barnehageloven blir ikke språkferdigheter nevnt. Utdanningsforbundet mener det ikke er noen grunn til å vektlegge viktigheten av arbeidssøkers språkferdigheter ulikt, avhengig av om man søker jobb som lærer eller førskolelærer. Med det fokuset som er på betydningen av tidlig språklæring i barnehagen (jf. Stortingsmelding 16 (2006/2007) ... og ingen sto igjen), finner vi det merkelig at dette overhodet ikke omtales i forslaget som er lagt ut til høring. En barnehage med ansatte uten nok kunnskaper, dyktighet og innsikt i norsk språk, har ingen mulighet for å arbeide hensiktsmessig med tidlig språklæring.

I opplæringsloven § 14-6 er det presisert at arbeidsgiver kan stille ”krav om tilfredsstillende kunnskaper, dugleik og innsikt i norsk språk og i norske samfunnsforhold og skoleforhold”. Dette er helt fraværende i forslaget til forskrift for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra utlandet med hjemmel i barnehageloven § 17 fjerde ledd og § 18 fjerde ledd.

Utdanningsforbundet ønsker en tilsvarende presisering i barnehagelovens forskrift, for med dette å tydeliggjøre at det pedagogiske tilbudet i barnehagen avhenger av førskolelærere som har kunnskaper, dyktighet og innsikt i norsk språk og i norske samfunns- og barnehageforhold. Vi mener at forskriften må forplikte arbeidsgiver til å stille krav om tilfredsstillende kunnskaper, dyktighet og innsikt i norsk språk og i norske samfunnsforhold og barnehageforhold til arbeidssøkere fra både land innenfor og utenfor EØS. Dette er særskilt viktig da vi vet at den norske/ nordiske barnehagemodellen er særegen med sin barnesentrerte pedagogikk.

I barnehageloven og rammeplanen fremheves barnets rett til medvirkning, som en forutsetning for deltakelse i et demokratisk samfunn. Vi vet at norsk/ nordisk barnehage ligger langt fremme i dette arbeidet, og at slike perspektiver i liten grad gjenfinnes i andre europeiske lands barnehagelovgivning.

Krav til søknadens innhold

I forslag til forskrift § 4 *Søknadens innhold* står det: ”For godkjenning av yrkeskvalifikasjoner kan godkjenningmyndigheten kreve at søkeren framlegger: [her følger en liste over ulike dokumenter arbeidssøker skal være i besittelse av]”. Utdanningsforbundet mener at det her må stå ”[...] skal godkjenningmyndigheten kreve[...]”. Dette vil da være i samsvar med forslaget til § 14-7 i forskrift til opplæringsloven.

Utdanningsnivåer og vilkår for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Utdanningsforbundet mener det er beklagelig at vi gjennom EØS-avtalens vedlegg VII (direktiv 2005/36/EF) blir nødt til å godkjenne utenlandske arbeidssøkere med vesentlig

kortere utdanning enn det som er kravet i dag. Dette må forstås som et tilbakeskritt i en tid der det satses på kompetanseheving i barnehagesektoren. Denne satsingen dreier seg i stor grad om utdanning; førskolelærerutdanningen skal nå evalueres og fokuset på etter- og videreutdanning blir stadig sterkere. Ratifiseringen av direktiv 2005/36/EF sees i dette perspektivet som et skritt i gal retning.

I land som Tyskland og Østerrike vet vi at utdanning som skal godkjennes etter direktiv 2005/36/EF ligger på et vesentlig lavere nivå enn den norske førskolelærerutdanningen. Samtidig er dette land som i svært liten grad har barn under tre år i sine barnehager (under 10 % av 1-3 åringene i Østerrike og bare 2,8 % av samme aldersgruppe i tidligere Vest-Tyskland går i barnehage). Norge opplever allerede utfordringer med å gi et kvalitativt godt tilbud til de yngste barna i barnehagen, og førskolelærerutdanningen jobber derfor med å bli stadig bedre på dette området. Dette er et eksempel på problemer norsk barnehagesektor vil stå overfor når direktiv 2005/36/EF nå er ratifisert.

Utdanningsforbundet mener at norsk barnehages kvalitetsutvikling vil bli skadelidende, om arbeidssøkers yrkeskvalifikasjoner godkjennes uten grundige vurderinger og utlikningstiltak.

Utlkningstiltak

For å sikre at arbeidssøkers yrkeskvalifikasjoner er gode nok, er det avgjørende med gode utlikningstiltak. I forslag til forskrift § 7 står det at ”godkjenningsorganet kan kreve at søkeren enten gjennomgår en prøveperiode på høyst tre år under veiledning, eller består en egnethetsprøve [...] dersom”:

- a) Utdanningen søkeren fremlegger kvalifikasjonsbevis for, er minst ett år kortere enn den utdanningstid som kreves i Norge, eller
- b) utdanningen i innhold avviker vesentlig fra den utdanning som gis i Norge, eller
- c) yrket som styrer eller pedagogisk leder ikke eksisterer i søkerens hjemstat [...] og at forskjellen består i særlig utdanning som kreves i Norge og som omfatter vesentlig andre fagområder enn de som omfattes av søkerens utdanning.

Utdanningsforbundet mener, at godkjenningsorganet *skal* (og ikke bare kan) kreve slike utlikningstiltak. Det finnes hjemmel til dette i direktiv 2005/36/EF artikkel 14, der det står at vertsstaten kan *pålegge* søkeren å fullføre en prøveperiode eller avlegge en egnethetsprøve.

Dette av samme grunn som ønsket om å få inn en presisering om arbeidssøkers kunnskaper, dyktighet og innsikt i norsk språk og i norske samfunnsforhold og barnehageforhold. Norsk/nordisk barnehagepedagogikk er fundert på et lærings- og barnesyn som er særegent. Det er derfor grunn til å tro at mange av de europeiske utdanningenes innhold avviker fra førskolelærerutdanningen som gis i Norge/ Norden.

I EU-direktivet 2005/36/EF står det under punkt 11 (s.3) at medlemsstatene bør ”beholde retten til å fastsette et minstenivå med hensyn til kvalifikasjoner som kreves for å sikre kvaliteten på de tjenestene som ytes på medlemsstatens territorium. [...] Som en følge av dette bør det fastsettes at enhver vertsstat der et yrke er lovregulert, må ta i betraktning de kvalifikasjonene som er tilegnet i en annen medlemsstat og vurdere om disse svarer til de kvalifikasjonene medlemsstaten krever. Den generelle ordningen for godkjenning forhindrer

imidlertid ikke en medlemsstat i å underlegge en person som utøver et yrke på medlemsstatens territorium, særlige krav på grunn av anvendelsen av bestemmelser for utøvelsen av et yrke, begrunnet i allmennhetens interesse. Bestemmelser av denne type kan for eksempel være knyttet til organiseringen av yrket, yrkesmessige standarder, herunder slike som gjelder etikk, samt kontroll og ansvar”.

Utdanningsforbundet mener derfor at det finnes en hjemmel i EU-direktivet for at stort sett alle arbeidssøkere fra EØS og Sveits bør gjennomgå utlikningstiltak, før deres yrkeskvalifikasjoner godkjennes. Det må stilles formelle krav til veiledningens innhold ved valg av prøvetid, og egnethetstesten må omfatte en prøving av både faglig og pedagogisk kunnskap, praktiske ferdigheter og skikkethet for yrket som førskolelærer.

Ansvar for rammebetingelser for utlikningstiltak

Direktiv 2005/36/EF gir arbeidssøker valget mellom prøvetid og egnethetsprøve. Kunnskapsdepartementet påpeker at de organisatoriske og økonomiske konsekvensene ved å forvalte ordningen med godkjenning av yrkeskvalifikasjoner vil bli av beskjedent omfang.

Utdanningsforbundet ønsker i denne sammenheng å understreke at en prøveperiode under veiledning må finansieres fra sentralt hold, slik at den enkelte barnehageeier ikke må omfordele egne resurser og derigjennom blir skadelidende i en eventuell prøveperiode.

Med vennlig hilsen
for Utdanningsforbundet

Torbjørn Ryssevik
avdelingssjef

Jon Kaurel
spesialkonsulent